ISSN 2559-3390 RTS III-IV, 2019-2020

Rolul laboratorului de traducere în grupurile lingvistice mixte de studenți – analiză de caz

Nicoleta Nește
Sapienza Università di Roma/Institutul Limbii Române, București
nicoleta.nesu@uniroma1.it

Pentru a cita acest articol: Neșu, N., 2019-2020, „Rolul laboratorului de traducere în grupurile lingvistice mixte de studenți – analiză de caz". *Romanian Studies Today.* III-IV, p. 61-68.

The Role of Translation Laboratory in Mixed Language Students Groups – a case study (Abstract)

The case study we bring to your attention in the present paper refers to the structure of the student group learning Romanian language at Sapienza University in Rome, a mixed language group, consisting mainly of Italian and Romanian mother tongue students, gathered within these translation laboratories, organized on the following principles: ● competence levels (student perspective); ● translation direction based on these levels of competence (from Romanian to Italian for first and second year students, from Italian to Romanian, for senior and master students); ● the typology of the notions provided for each level (teacher's perspective) and ● the materialization and alignment of the two perspectives in choosing the typology of the texts and the direction of translation. In our approach, we will focus on aspects related to the structure of courses, the structure of laboratories, the importance of differentiating between the concepts of mother tongue/ethnic language/foreign language/second language, the notion of cultural gap, and the role of the act of "plural teaching", as a exercise of collaboration between the Italian teacher and the Romanian lecturer.

Keywords: translation, linguistic competence, cultural gap, plural teaching, mixed structure.

BDD-A31630 © 2019-2020 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 19:29:32 UTC)

Studiul de caz pe care îl propunem spre discuție în articolul de față reprezintă un aspect al practicii didactice desfășurate în cadrul cursului și orelor de lectorat de limba română ca limbă străină în cadrul Facultății de Litere și Filosofie a Universității Sapienza din Roma. Este vorba despre laboratoarele de traducere dezvoltate la „patru mâini", într-un grup lingvistic mixt de studenți (în principal, studenți italieni și români, aceștia din urmă reprezentând a doua generație, stabiliți în Italia) și care sunt organizate pe baza **1.** nivelurilor de competență (din perspectiva studentului), ceea ce determină alegerea materialului de tradus și a direcției de traducere, **2.** tipologiei noțiunilor prevăzute în programa didactică (din perspectiva profesorului), legate strâns de numărul orelor de curs și de lectorat, de materia structurată din punctul de vedere al noțiunilor teoretice gramaticale aferente nivelurilor de competență specifice și **3.** materializării și alinierii concrete a celor două perspective. În cadrul prezentului articol, subiectul propus se încadrează în tematica mai generală a bunelor practici de cooperare între profesor și lectorul de limba maternă, cu roluri foarte bine delimitate ca importanță în practica traducerilor, în funcție de limba de plecare și limba-țintă și a făcut obiectul unor comunicări și studii anterioare ale noastre[1].

Experimentul a început în anul academic 2013–2014 și a avut un răspuns pozitiv atât din partea studenților cât și din partea noastră, a profesorilor implicați, considerându-l extrem de eficient și cu un feedback încurajator, ceea ce ne-a determinat să îl continuăm și în următorii ani și să îl diversificăm atât structural, cât și compozițional. Câteva cuvinte, în cele ce urmează, despre cum este organizată didactica limbii române la universitatea italiană și care este locul pe care aceste laboratoare de traducere îl ocupă în interiorul acesteia, fără a insista, însă, aici, având în vedere că subiectul a fost tratat pe larg într-un studiu publicat în 2016 în revista „Romània Orientale", din care preluăm unele idei[2]. Predarea limbii române la Sapienza este organizată pe trei direcții: **a.** cursuri teoretice de limba română (cu participarea tuturor studenților), **b.** cursuri de lectorat (organizate pe canale separate stabilite în baza limbii materne-canal pentru studenții străini și canal pentru studenții de limbă maternă română și **c.** laboratoare lingvistice de traducere (cu participare mixtă, studenți străini împreună cu studenți de limbă maternă română).

Dacă în cazul orelor de lectorat, pentru a putea urmări exigențele specifice de natură deontologică, lingvistică și didactică, am recurs la organizarea unor grupe de studiu separate în baza limbii române ca limbă străină (Ls, L2) și ca

[1] Amintesc aici doar al XXVIII lea Congres Internațional de Filologie și Lingvistică Romanică, desfășurat la Roma, în perioada 18-23 iulie 2016, la secțiunea „Acquisizione e apprendimento delle lingue" sau Congresul Național al profesorilor de limbă maternă IULS, Universitatea Sapienza, Roma, septembrie 2018.

[2] Ne referim la studiul *Predare și învățare la plural. Un exemplu de predare a limbii române ca limbă străină (L2)*, publicat în colaborare cu Angela Tarantino, în numărul XXIX al revistei Romània Orientale, p. 277-287, Bagato Libri ed., Roma.

BDD-A31630 © 2019-2020 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 19:29:32 UTC)

limbă maternă (L1), laboratoarele de traduceri au fost gândite însă ca „un moment la plural", cum l-am numit și cu alte ocazii, al actului de predare/învățare, atât la nivelul profesorilor, cât și la cel al studenților. Ceea ce, în practica didactică, înseamnă, pe de-o parte, activitate de predare în co-prezență (profesor italian cu competență în română ca L2 și lector român cu competență în italiană ca L2) și interacțiune între experiența de predare a limbii române ca limbă străină și cea a traducerii ca teorie dar și ca practică profesională și, la nivelul compoziției grupului de studenți, un grup mixt de studenți L1 și LS/L2, tot în co-prezență, pe de altă parte.

Se cuvin a fi făcute aici câteva precizări punctuale:

1. în primul rând, este vorba despre o separare extrem de necesară, considerăm noi, la nivel conceptual, separare pe care am preluat-o de la P. Balboni[3], între *limba maternă* L1 (ca limbă de zi cu zi, dar și de studiu), *limba etnică* (limba comunității de origine, prezentă în mediul emigranților/al fiilor de emigranți, limbă familială, nestructurată și neinstituționalizată), *limba secundară*, limba a doua L2 (cea care se învață în mediul lingvistico-cultural propriu ei) și *limba străină*, LS, (limba care se studiază în afara mediului lingvistic și cultural care o produce), aspecte ce acoperă două realități lingvistice distincte: **a.** diferențierea dintre *limba maternă* și *limba etnică*[4] – treptat, limba maternă română a comunității românești devine tot mai mult o limbă etnică, tocmai în sensul dat de Balboni – limba română vorbită de copiii emigranților români devine pentru aceștia o limbă folosită doar în cercurile de prieteni, în familie, dar și în acest caz, cu o influență importantă a interferențelor din partea limbii italiene, și, în orice caz, nu într-o formă instituționalizată, dat fiind faptul că limba de școlarizare pentru ei, de la o vârstă destul de fragedă deja, nu mai este limba română, ci este limba italiană; **b.** diferențierea între *limbă secundară* L2 (sau limba a doua) și *limba străină* LS – încă o diferență fundamentală în cazul nostru, atât datorită structurii grupului de studenți, cât și datorită contextului de predare, în care limba română este predată/învățată în afara mediului lingvistic și cultural propriu: în primul caz, cel al limbii secundare, vorbim despre o prezență concretă și imediată a contextului cultural, a realității cotidiene, limba se învață în mediul

[3] Această departajare este inițial făcută de Balboni și este reluată apoi de Balboni și colaboratorii săi și în alte lucrări ulterioare: P. E. Balboni, *Parole comuni, culture diverse. Guida alla comunicazione interculturale*, Venezia, Marsilio, 1999; P. E. Balboni, *Le sfide di Babele. Insegnare le lingue nelle società complesse*, Quarta Edizione completamente ristrutturata, ampliata e aggiornata, Torino, Utet Università, 2015; P. E Balboni., F. Caon, *La comunicazione interculturale*, Venezia, Marsilio, 2015.

[4] Raportul limbă maternă – limbă etnică a făcut obiectul mai multor studii recente. Ultimul, intitulat *Mutații în comportamnetul lingvistic al emigranților și raportul limbă maternă/limbă etnică* l-am prezentat în cadrul celui de-al VIII lea Simpozion Internațional de Lingvistică, organizat de Institutul de Lingvistică al Academiei Române, în mai 2018, aflat acum în curs de publicare.

BDD-A31630 © 2019-2020 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 19:29:32 UTC)

ei lingvistic; ceea ce nu este și cazul limbii străine care se învață în afara mediului ei, într-un context virtual, artificial, pe care profesorul este nevoit să îl creeze și/sau să îl re-creeze pe parcursul întregului act didactic. Din acest punct de vedere, evident, limba română predată în străinătate este o limbă străină. Dacă în cazul *limbii secundare* învățarea este imediată, legată și de conceptul de necesitate, în cazul *limbii străine*, învățarea devine mediată, trebuie să fie puternic motivată, cufundată în această realitate virtuală, în care aspectele culturale, sub diversele lor forme, trebuie să fie, în permanență, create;

2. în al doilea rând, vorbim despre traducere, în acest context, ca despre un *skill* cu valoare adăugată, ce se alătură celorlalte patru considerate „clasice", „tradiționale" (*reading, writing, speaking, listening*)[5]. Plecând de la înțelegerea traducerii, în linia lingvisticii integrale, ca fiind o problemă de lingvistică a textului, formă specială a vorbirii sau, cum o numește Coșeriu, pe parcursul operei sale, vorbire la puterea a doua, prin care se exprimă un designat comun prin semnificatele a două sau mai multe limbi diferite dar în urma căreia se urmărește obținerea aceluiași efect de sens, în cadrul acestor laboratoare utilizăm traducerea ca metodă-pivot, ca exercițiu cultural complex, cu ample valențe de natură semiotică, o practică a învățării și a verificării competențelor lingvistice cu ajutorul textelor autentice, reale și care joacă un dublu rol – *un rol cultural*, expresie a interculturalității, pe modelul binomului limbă-cultură (o excelentă modalitate de umplere a *gap*-urilor culturale prin alegerea textelor din varii domenii ale vieții socioculturale românești, inclusiv texte aparținând genului literar, pentru studenții avansați) și un *rol gramatical*, de competență expresivă majoră, care se bazează și antrenează în același timp, gradual, toate celelalte patru tipuri de competențe/*skills*: *reading, listening, writing, speaking*. Utilizarea ei permite atât recunoașterea diferitelor structuri gramaticale în textul din limba străină, cât și punerea în evidență a capacității studentului străin de a crea, la rândul său, astfel de structuri în traducerea pe care o face în respectiva limbă

[5] Despre rolul și importanța pe care le acordăm traducerii în demersul didactic, trimitem la studiile noastre *Aspecte ale traducerii ca mediere lingvistico-culturală în predarea limbii române ca limbă străină,* în volumul *Noi perspective în abordarea limbii române ca limbă străină/ca limbă non maternă*, E. Platon, A. Arieșan ed., Casa Cărții de Știință, Cluj Napoca, 2012, p. 63-69, *On Translation in the Didactic Act of Teaching Romanian as a Foreign Language,* în revista *Studia Universitatis Babes-Bolyai, Philologia,* nr. 4/2015, p. 113-123, *Comunicare și traducere – aspecte ale actului didactic de predare a limbii române ca limbă străină*, în revista *Columna-Finnish & Romanian Culture,* University of Turku, Finlanda, nr. 21/2015, p. 133-141, *Traducere și traduceri – două momente ale actului didactic în medierea lingvistico-culturală,* în volumul *Romanian Studies Today*, nr. 1/2017, Editura Universității din București, 2017**,** p. 25-31 sau *Aspecte de natură semiotică ale traducerii ca metodă-pivot în actul didactic de predare a limbii române ca limbă străină,* în volumul *Discurs polifonic în RLS*, ed. E. Platon, L. Vasiu, A. Arieșan, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, p. 328-336.

BDD-A31630 © 2019-2020 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 19:29:32 UTC)

străină, dinspre limba maternă. De asemenea, traducerea este și un mijloc de punere în evidență tocmai a aspectelor similare și/sau a diferențelor dintre cele două limbi, într-o abordare teoretică de tip contrastiv, abordare pe care o utilizăm, în mod frecvent, și la orele teoretice de lectorat;

3. cum spuneam și la începutul intervenției noastre, laboratoarele se structurează în jurul a patru parametri de organizare: nivelul competențelor lingvistice, pe modelul nivelelor *Cadrului European Comun de Referință pentru Limbile Străine* (de la A2 la C1, în cazul nostru), direcția de traducere bazată pe aceste niveluri (din limba română în limba italiană pentru anul I, II și III-primul semestru, din italiană în română pentru anul II-al doilea semestru, anii I și II de la laurea magistrale), tipologia noțiunilor teoretice, corelate cu cursul de limbă și materializarea acestor trei parametri în alegerea și selecția textelor și a tipologiei lor;

4. în ceea ce privește organizarea propriu-zisă a acestor laboratoare, pentru fiecare an în parte, ea urmează un *pattern* ce constă în parcurgerea următoarelor faze: lectura și comentariul în limba originală a textului, cu explicațiile necesare de natură lexicală și/sau gramaticală, dar și de natură referențial-culturală (*gap*-uri culturale); traducerea propriu-zisă a textului, desfășurată de către fiecare participant la laborator în parte, acasă, în mod individual și cu mijloacele specifice necesare; verificarea și discutarea traducerilor individuale, ce se desfășoară frontal, prin implicarea tuturor subiecților participanți și în care profesorii desfășoară o activitate de consiliere la nivel lingvistic și cultural; elaborarea unei forme finale a traducerii, o formă comună, rezultată pe baza aportului individual al fiecăruia, sarcină ce revine, de fiecare dată și pentru fiecare text în parte, câte unui student, în mod alternativ; ultima fază constă în alcătuirea unui portofoliu de traduceri care, la sfârșitul fiecărui an universitar, este încărcat pe platforma *e-learning* a universității și rămâne disponibil spre consultare tuturor studenților. Noutatea acestui an universitar (2018–2019) constă în colaborarea cu laboratorul de traduceri (organizat cu anul III și anul I de la laurea magistrale) la proiectul internațional *Fabula Mundi – Beyond the Borders*, un proiect de cooperare între 16 țări europene, printre care și România, și care are ca scop final susținerea și promovarea dramaturgiei contemporane în Europa – anual, sunt alese și propuse câte 10 texte de către evaluatorii proiectului, textele sunt propuse spre traducere pentru a fi puse, apoi, în scenă. Până în prezent, au fost traduși 120 de autori și au fost distribuite peste 200 de texte spre traducere în vederea promovării și punerii în scenă. În cadrul laboratorului nostru am ales două texte ale Elenei Vlădăreanu *Identic natural* și *O viață sigură*, pentru a fi traduse în limba italiană. Activitatea din cadrul laboratorului urmează aceleași etape pe care le-am detaliat mai sus, iar forma finală a textelor va apărea, sub semnătura studenților care au participat la laborator, pe site-ul oficial Fabula Mundi, urmând să fie puse în scenă, în cadrul aceluiași proiect.

Cum arătam și în studiile precedente mai sus citate, traducerea trebuie să aibă ca finalitate reproducerea unei designații și a unui sens prin utilizarea

BDD-A31630 © 2019-2020 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 19:29:32 UTC)

semnificatelor unei alte limbi decât cea originală a textului. Evident, în cazul laboratoarelor noastre, este vorba despre alternarea celor două limbi, italiana și româna, în ipostazele lor interșanjabile de limbă maternă/etnică și limbă străină/secundară. Am reușit să identificăm, în acești ani, trei situații principale în care prezența studenților de limbă maternă (fie română, fie italiană, în funcție de direcția de traducere) s-a dovedit a fi esențială, deci, cu alte cuvinte, structura mixtă a grupului, un real avantaj.

Având în vedere faptul că semnificatele limbii țintă (în cazul nostru, de la caz la caz, italiana sau româna) trebuie înțelese în contextul general al cunoașterii expresive, la nivelul individual al textului, adică în raport cu tipurile de conținut date de structurarea idiomatică, în relație cu structurarea expresiei și înscrise în ansamblul mai larg al culturii de apartenență, procesul traducerii va urma două etape: una de tip *semasiologic* – în care traducătorul, studentul, în cazul nostru, se va găsi în ipostaza de vorbitor al limbii sursă care receptează și interpretează un text și una de tip *onomasiologic*, în care studentul traducător se ipostaziază în vorbitor al limbii-țintă și care trebuie să aibă capacitatea expresivă de a produce un text în această limbă.

Grupul mixt de studenți va avea avantajul că, de fiecare dată și în cadrul fiecărei etape, studenții vor trece de la o etapă la alta, de la un rol la altul, sub forma unei translații și vor întruchipa, ca într-un joc, rolul principal într-una dintre cele două etape, aceste roluri fiind și interșanjabile – este evident că, în funcție de limba textului de pornire, studentul de limbă maternă se va găsi în poziție principală în etapa semasiologică, în care sunt implicate semnificatele limbii textului original și în care el va putea acționa și ca un descriptor al contextului cultural referențial al textului; în timp ce studentul străin va juca rolul principal în etapa onomasiologică, el fiind vorbitor nativ al limbii-țintă, etapă în care acesta va trebui să identifice și să selecționeze semnificatele cele mai potrivite pentru a reda aceeași designație și pentru a construi același efect de sens sau cel puțin un sens similar cu cel al textului original. Este de la sine înțeles că schimbarea direcției de traducere aduce cu sine și schimbarea acestor roluri.

Un al doilea moment al traducerii în care devine relevantă importanța structurii mixte a grupului de studenți, în special, prezența celor de limbă maternă, este reprezentat de așa-numitele „situații de conflict” între designație și sens în textul-sursă. Este vorba, în principal, de situațiile care presupun traducerea expresiilor idiomatice, a modurilor particulare de vorbire, a proverbelor etc., situații în care limba nu mai funcționează ca un „simplu” sistem de designare, ci capătă valori simbolice distincte, în funcție (și) de diferite comunități idiomatice. Aici, teoria traducerii vede două posibile opțiuni ale traducătorului: redarea sensului prin modificarea designației sau păstrarea designației nemodificate. Aceasta din urmă nu înseamnă însă nicidecum alterarea sau schimbarea sensului, ci obținerea lui pe căi diferite, construirea lui prin mijloace diferite față de cele ale textului sursă (note ale traducătorului, comentarii, explicații, intervenții în text).

BDD-A31630 © 2019-2020 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 19:29:32 UTC)

Al treilea moment al procesului de traducere pe care l-am identificat ca beneficiar al structurii mixte a grupului de studenți este legat de „traducerea" realităților extralingvistice pe care textul le presupune, uneori, fără a le descrie, fără a fi prezente în mod explicit în text, alteori indicate sau chiar descrise – este vorba despre relația implicită pe care textul o are cu fundalul cunoașterii elocuționale, despre trimiterile referențiale la diferite contexte sau serii de contexte culturale, despre fenomene ale intertextualității (în care, uneori, textele la care se trimite pot avea o circulație strict idiomatică, circumscrisă lingvistic etc.). Și aici rolul prezenței unui vorbitor nativ este esențial atât în procesul dezambiguizării cât și în cel al umplerii potențialelor *gap*-uri culturale.

Redăm mai jos, selectiv, câteva dintre textele utilizate pe parcursul acestor ani: *Cea mai frumoasă poveste* (2013), A. Cioroianu, texte scurte, conținând informație culturală, socială și istorică de bază, cu specific de divulgare științifică, cu o sintaxă bazilară, aproape exclusiv denotativă, utilizate pentru studenții din anul I, în paralel cu proiecția audio-video a textelor[6]; articolele cu conținut lingvistic descriptiv *Cazul lui „ca și"*, de R. Zafiu, („Dilema veche" 2015) și *La început a fost cacofonia* de L. Boia („Contributors"), utilizate și în partea teoretică a cursului/lectoratului de limbă, ca aprofundare a noțiunilor de normă și uz în limba română; texte literare din colecția de povestiri *Sfârșit de sezon*, de M. Chivu, texte literare cu o sintaxă relativ simplă și lineară, aproape complet lipsită de metafore, oferind însă avantajul unui lexic specializat (unelte din mediul rural, tâmplărie, prelucrarea lemnului etc.), dar și a unui registru stilistic diferit – limbajul rural versus limbajul urban; fragmente de texte literare ce vin în sprijinul cursului de literatură română, perioada interbelică, *Catastrofa*, de L. Rebreanu, *Enigma Otiliei*, de G. Călinescu, situații în care, la finalul laboratorului se face confruntarea cu versiunea „oficială" a traducerilor în limba italiană, apărută la diferite case de edituri din Italia; din limba italiană în limba română, pentru studenții avansați, laurea magistrale, *Mistero in blu*, de C. Lucarelli, texte concepute pentru un serial TV, cronică a societății italiene din anii '70–'80, cu un grad major de dificultate.

Concluzionăm reafirmând că practica traducerii în cadrul acestui tip de laboratoare lingvistice reprezintă, în opinia noastră, un exercițiu gramatical complex, cu valori culturale, practică ce propune, pornind de la un „pretext" lingvistic, o confruntare – dezbatere ce depășește granițele lingvistice și se poate dezvolta, astfel, într-o confruntare culturală. Discuțiile preliminare traducerii propriu-zise, explicitarea termenilor la nivel lexical, dar și a contextelor

[6] Utilizarea acestor texte, precum și importanța punerii în paralel a elementelor scrise cu cele audio-vizuale au făcut subiectul comunicării noastre în cadrul Simpozionului organizat la UBB, în 2017 și publicată în 2018: *Aspecte de natură semiotică ale traducerii ca metodă-pivot în actul didactic de predare a limbii române ca limbă străină,* în volumul *Discurs polifonic în RLS*, ed. E. Platon, L. Vasiu, A. Arieșan, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, ISBN 978-606-17-1388-2. P. 328–336.

BDD-A31630 © 2019-2020 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 19:29:32 UTC)

generatoare, alegerea semnificatelor în limba-țintă, umplerea *gap*-urilor culturale și descifrarea contextelor referențiale etc. ajută la crearea contextului extralingvistic necesar înțelegerii textului, în complexitatea sa. De asemenea, faptul că studenții de limba maternă română se găsesc, în realitate, în posesia a două limbi, în paralel, joacă un important rol în sublinierea aspectelor contrastive atât la nivel gramatical, cât și la nivelul organizării textual-discursive propriu-zise, dând posibilitatea, în același timp, analizării și verificării reciproce a greșelilor de limbă în cele două limbi puse față în față în momentul actului traducerii, prin schimbul de roluri între studenți. Acest lucru permite, totodată, și depistarea și ulterior analizarea fenomenelor de interferență lingvistică ce survin în vorbirea limbii române în Italia în urma contactului permanent și instituționalizat cu limba italiană – acesta reprezintă, în momentul de față, un alt „subiect fierbinte", asupra căruia ne oprim des în cercetările noastre și care, în prezent, constituie un proiect în derulare ce îi vede implicați, în cercetări de teren și anchete lingvistice, pe studenții români stabiliți în Italia.

Bibliografie

Balboni, Paolo, 2015, *Le sfide di Babele. Insegnare le lingue nelle società complesse*, Quarta Edizione completamente ristrutturata, ampliata e aggiornata, Torino, Utet Università.

Neșu, Nicoleta, 2012, „Aspecte ale traducerii ca mediere lingvistico-culturală în predarea limbii române ca limbă străină", în volumul *Noi perspective în abordarea limbii române ca limbă străină/ca limbă non maternă*, E. Platon, A. Ariesan ed., Cluj Napoca, Casa Cărții de Știință, p. 63-69.

Neșu, Nicoleta, 2015, „On Translation in the Didactic Act of Teaching Romanian as a Foreign Language", în revista *Studia Universitatis Babes-Bolyai, Philologia*, 4, p. 113-123.

Neșu, Nicoleta, 2015, „Comunicare și traducere-aspecte ale actului didactic de predare a limbii române ca limbă străină", în revista *Columna-Finnish & Romanian Culture*, University of Turku, Finlanda, 21, p. 133-141.

Neșu, Nicoleta, 2017**,** „Traducere și traduceri-două momente ale actului didactic în medierea lingvistico-culturală", în volumul *Romanian Studies Today*, 2017, 1, Editura Universității din București, p. 25-31.

Neșu, Nicoleta, 2018, „Aspecte de natură semiotică ale traducerii ca metodă-pivot în actul didactic de predare a limbii române ca limbă străină", în volumul *Discurs polifonic în RLS*, ed. E. Platon, L. Vasiu, A. Arieșan, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, p. 328-336.

Tarantino, Angela, Nicoleta Neșu, 2016, „Predare și învățare la plural. Un exemplu de predare a limbii române ca limbă străină (L2)", Romània Orientale XXIX, Roma, Bagato Libri ed., p. 277-287.

BDD-A31630 © 2019-2020 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 19:29:32 UTC)